

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและสภาพการปฏิบัติงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเรื่องนโยบายและแผนการศึกษา การงบประมาณ และการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นหน่วยประสานงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการ การดำเนินงาน ตลอดจนสภาพการปฏิบัติงานของทบวงมหาวิทยาลัย
2. ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนการศึกษา การงบประมาณ และการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน จากเอกสารการกำหนดสายงานของทบวงมหาวิทยาลัย และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
3. ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนการศึกษา การงบประมาณ และการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน จากเอกสารรายงานประจำปี การกำหนดสายงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 16 แห่ง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 16 แห่ง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกองแผนงาน และกองวิชาการ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
- กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารระดับอธิการบดี รองอธิการบดี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกองแผนงาน และกองบริการการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ในส่วนของการศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาอุปสรรคของทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับทบวงมหาวิทยาลัย (ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ชุด อยู่ในภาคผนวก หน้า 122)

แบบสัมภาษณ์แบบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา การพิจารณาจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ การพิจารณาอนุมัติ จัดตั้ง ยุบรวมหน่วยงานระดับคณะ/ภาควิชา การงบประมาณ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในด้านต่าง ๆ

แบบสัมภาษณ์แบบที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนในการพิจารณา ให้ความเห็นชอบหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ความเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาหลักสูตร

แบบสัมภาษณ์แบบที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 คน

ตอนที่ 1 นโยบายและแผนการศึกษา ประกอบด้วยคำถาม เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของสถาบัน การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถาบัน ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องนโยบายและแผนการศึกษา

ตอนที่ 2 การงบประมาณ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ การจัดทำคำของบประมาณ รายจ่ายประจำปี ปัญหาในการจัดทำคำของบประมาณ ปัญหาในการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องงบประมาณ

ตอนที่ 3 การขออนุมัติ จัดตั้ง ยุบรวม คณะ และภาควิชา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องของการขออนุมัติ จัดตั้ง ยุบรวม คณะและภาควิชา

ตอนที่ 4 การเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร การเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณา

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแนวคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
3. นายสำเร็จ ประเสริฐสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนงานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
4. นางอุไรวรรณ แสงศิริ หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนการศึกษา 3 กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
5. นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี นักวิชาการศึกษา กองประเมินผลการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการปฏิบัติงาน การกำหนดโครงสร้างระบบงาน ทั้งหน่วยงานในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง 16 แห่ง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 16 แห่ง โดยได้ดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 ขอนหนังสือนำตัวผู้วิจัยถึงผู้ที่จะให้ข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการให้ สัมภาษณ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ภาคผนวก หน้า 118)

2.2 สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 แห่ง ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปก่อนล่วงหน้า และโทรศัพท์นัดหมายเวลาที่จะไปสัมภาษณ์ แล้วไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 45-90 นาที

2.3 สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งตั้งอยู่ในต่างจังหวัด จำนวน 4 แห่ง ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมจดหมาย ขี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยร่างขึ้นเอง (ภาคผนวก หน้า 119) ไปพร้อมกับ แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ท่านเหล่านั้นกรอกข้อมูลในแบบสัมภาษณ์กลับมา และขอโทรศัพท์ทางไกล สัมภาษณ์เพิ่มเติม ในประเด็นที่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 34 คน ได้แก่บุคคลต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

1. รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ดร.พจน์ สะเพียรชัย)
2. ผู้อำนวยการกองแผนงาน
3. ผู้อำนวยการกองวิชาการ

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
7. ผู้อำนวยการกองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. ผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11. ผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
12. ผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
13. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
14. ผู้อำนวยการกองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
15. ผู้อำนวยการกองแผนงาน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
16. ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

17. หัวหน้ากองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
18. หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
19. หัวหน้างานพัฒนาการเรียนการสอน กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
20. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
21. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 2 ท่าน จากกองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหิดล
22. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล

1. ข้อมูลจากเอกสารเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำเสนอในเชิงเปรียบเทียบ
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ความสอดคล้องและความแตกต่างในประเด็นต่าง ๆ ตามแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดแล้วนำเสนอเป็นความเรียง